

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2021-03-23
Stockholm

Mål nr
P 1909-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-01-27 i mål nr P 1404-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. LH

2. YH

Ombud för 1 och 2: Bygg- och Planrådgivning AB

Motpart

1. Byggnadsnämnden i Sotenäs kommun

Ombud: Advokatfirman Gärde & Partners AB

2. LJ

SAKEN

Rättelseföreläggande enligt plan- och bygglagen (2010:900) avseende åtgärd på fastigheten XX i Sotenäs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1677056

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Sotenäs kommun (nämnden) förpliktade ägarna av fastigheten XX, LH och YH, i ett rättelseföreläggande den 25 februari 2016, att bl.a. återställa en bortschaktad slänt samt delvis riva en anlagd stödmur nära gränsen till grannfastigheten YY, ägd av LJ.

Länsstyrelsen avslog LH och YH överklagande men mark- och miljödomstolen upphävde föreläggandet i dom den 31 maj 2017 i mål nr P 4509-16. LJ, som inte beretts tillfälle att yttra sig i målet, klagade över domvilla och begärde återställande av försutten tid. Mark- och miljööverdomstolen anförde i slutligt beslut den 27 april 2018 i mål nr P 9981-17 att mark- och miljödomstolens underlåtenhet, att ge LJ tillfälle att yttra sig innan länsstyrelsens beslut ändrades, utgjorde ett formellt fel. Hans talan avslogs dock mot bakgrund av att nämnden den 7 december 2017, efter att mark- och miljödomstolens dom vunnit laga kraft, riktat ett nytt rättelseföreläggande mot fastighetsägarna med samma syfte som det upphävda föreläggandet.

Rättelseföreläggandet från december 2017 är föremål för Mark- och miljööverdomstolens prövning i det nu aktuella målet.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

LH och YH har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva nämndens beslut.

Byggnadsnämnden i Sotenäs kommun och LJ har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

LH och YH har anfört i huvudsak följande:

Mark- och miljödomstolen har inte beaktat domstolens tidigare lagkraftvunna avgörande i mål nr P 4509-16 där domstolen upphävde nämndens föreläggande från den 25 februari 2016. Det som domstolen nu har bedömt som en ”annan utformning” är i allt väsentligt densamma som i det tidigare föreläggandet. Nämnden har inte motiverat varför ärendet har tagits upp igen.

I samband med att mark- och miljödomstolen upphävde det första föreläggandet framkom att ingen rasrisk förelåg. Länsstyrelsen har nu inte funnit anledning att ifrågasätta nämndens bedömning vad gäller rasrisken. Farhågorna om stabiliteten är dock felaktiga. Stödmuren har anlagts i enlighet med projekteringen utan anmärkning. Metoden som har använts är välkänd och vedertagen. Muren har varit på plats sedan 2011 och har de egenskaper som behövs för att förhindra ras. Jordarterna på platsen utgörs av friktionsjord och jordlagren är inte särskilt rasbenägna. Sedan muren uppfördes har det inte noterats några rörelser i marken vilket tyder på att slänten och muren är stabila.

Åtgärderna i föreläggandet, både vad gäller själva ingreppet samt kostnaderna, är inte proportionerliga.

Byggnadsnämnden i Sotenäs kommun har anfört i huvudsak följande:

Nämnden delar mark- och miljödomstolens bedömning att upphävandet av det tidigare föreläggandet inte utgör ett hinder för nämnden att besluta om ett nytt föreläggande avseende slänten och stödmuren. Det nya föreläggandet har även en annan utformning.

LH och YH har uppfört stödmuren i strid med gällande detaljplan på mark som inte får bebyggas. I samband med att stödmuren uppfördes

genomfördes schaktningsarbeten som resulterade i en brant ostabil slänt. Slänten behöver åtgärdas. Rättelseföreläggandet utgör en proportionerlig åtgärd.

Nämnden bestrider fastighetsägarnas påstående om att rasrisk inte föreligger med hänsyn till den, enligt deras uppfattning, långa tid som har förflutit sedan muren uppfördes. Denna tid måste ses som mycket kort i geologiska sammanhang och endast tidsaspekten kan inte läggas till grund för slutsatsen att rasrisk inte föreligger.

LJ har anfört i huvudsak följande:

Mark- och miljödomstolen har gjort en korrekt bedömning och föreläggandet är i enlighet med gällande rätt samt proportionerligt.

När åtgärderna vidtogs 2011 respektive 2012 på punktprickad mark fanns varken mark- eller bygglov och inte heller samtycke från honom i egenskap av rågranne. Muren uppfördes cirka åtta månader efter den omfattande bortschaktningen av slänten. Åtgärderna genomfördes långt efter att både hans fritidshus och LH och YH bostadshus hade uppförts och tagits i bruk. Åtgärderna skapade mer utrymme på baksidan av bostadshuset men var på intet sätt en förutsättning för att bygga huset som sådant. Den omnämnda dagvattenbrunnen är egentligen slutet på ett dräneringsrör som inte berörs av föreläggandet och under alla förhållanden kan flyttas.

Åtgärderna har medfört en betydande rasrisk och sättningar i marken samt ändrat den tidigare flacka slänten, som utgjorde gräns mellan deras fastigheter, till ett fyra meter högt stup. I december 2011 anlidade kommunen ett bolag för att undersöka konsekvenserna av åtgärderna. Det konstaterades att rasrisk förelåg.

Mark- och miljödomstolen konstaterade i sin dom i mål nr P 4509-16 att kommunen har haft fog för beslutet om rättelse. Domen utgör inte ett godkännande av bygg- och markåtgärderna. I domen underkändes tillvägagångssättet, det vill säga hur återställandet skulle ske, inte att det skulle ske. I det nya föreläggandet är tillvägagångssättet ett annat.

Åtgärderna som LH och YH vidtog var omfattande varför återställandeåtgärderna blir omfattande. Detta ska inte tillmätas tyngd i proportionalitetsbedömningen. Inte heller bör det tillmätas betydelse att de, parallellt med rättsprocesserna, har fortsatt att ta utrymmet efter den bortschaktade slänten i anspråk genom att anlägga bland annat en uteplats.

Om Mark- och miljööverdomstolen nu, på grund av mark- och miljödomstolens avgörande där det tidigare föreläggandet upphävdes, anser sig förhindrad att pröva nämndens nya föreläggande, begär han en förnyad prövning av frågan om återställande av försutten tid avseende överklagandefristen i mark- och miljödomstolens dom i mål nr P 4509-16.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att nämndens tidigare rättelseföreläggande från den 25 februari 2016 och det senare rättelseföreläggandet från den 7 december 2017 skiljer sig åt vad gäller utformning samt omfattning.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i underinstansernas bedömning att mark- och miljödomstolens lagkraftvunna dom, där mark- och miljödomstolen konstaterade att nämnden haft fog för att förelägga fastighetsägarna att vidta rättelse men upphävde det tidigare föreläggandet på grund av att de där förelagda åtgärderna ansågs oproportionerliga, inte utgör ett hinder för nämnden att rikta ett nytt rättelseföreläggande mot samma adressater och med samma syfte.

Nämnden har haft fog för att rikta ett nytt rättelseföreläggande mot fastighetsägarna avseende slänten och muren. Mark- och miljööverdomstolen finner inte skäl att ifrågasätta nämndens bedömning vad gäller rasrisken. Omfattningen av föreläggandet bedöms som skälig och föreläggandet uppfyller de krav som uppställs vad gäller tydlighet och precision.

Mark- och miljööverdomstolen anser även att åtgärderna är proportionerliga. Detta efter en intresseavvägning mellan adressaternas intresse, grannfastighetens intresse

samt det allmänna intresset av att åtgärder inte vidtas i strid med gällande detaljplan, men även det allmänna intresset av att tillsynsmyndigheter ska ha möjlighet att ingripa mot åtgärder som innebär en oacceptabel risk av något slag.

Överklagandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand och Mikael Hagelroth, referent, tekniska rådet Börje Nordström samt hovrättsrådet Ulf Wickström.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Matilda Andersson.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-01-27
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 1404-19

PARTER

Klagande

1. LH

2. YH

Ombud för 1. och 2.: Bygg- och Planrådgivning AB

Motpart

1. Byggnadsnämnden i Sotenäs kommun

2. LJ

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut 2019-03-01 i ärende nr 403-1647-2018, se bilaga 1

SAKEN

Rättelseföreläggande med vite samt förbud enligt plan- och bygglagen (2010:900), allt avseende åtgärder på fastigheten XX i Sotenäs kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 463940

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.domstol.se/vanersborgs-tingsratt/	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Angående bakgrund se länsstyrelsens beslut, bilaga 1 under rubriken *Bakgrund*.

YRKANDEN M.M.

LH och **YH** har överklagat länsstyrelsens beslut enligt aktbilaga 1 och yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska upphäva Byggnadsnämnden i Sotenäs kommuns (byggnadsnämnden) beslut den 7 december 2017, § 168, i dess helhet.

LH och **YH** har till stöd för sin talan vidhållit vad de anfört i underinstanserna samt tillagt i huvudsak följande.

Det av byggnadsnämnden beslutade föreläggandet är felaktigt och ska upphävas

Länsstyrelsen har angett att ”Länsstyrelsen finner inte anledning att ifrågasätta den bedömning nämnden gjort kring den rasrisk som finns i slänten och att slänten därmed behöver åtgärdas”. Detta är felaktigt i sak och visar bara att länsstyrelsen inte har läst domskälen som låg till grund för mark- och miljödomstolens tidigare dom att upphäva föreläggandet i dess helhet. Det har visats i tidigare utlåtande hur stödmuren är projekterad och i enlighet med projekteringen har den anlagts utan anmärkning. Dessutom har muren varit på plats sedan 2011 utan att några rörelser i marken och överliggande slänt har kunnat noterats vilket empiriskt styrker att slänten och muren är stabil. Tyvärr får konstateras att såväl kommunens som länsstyrelsens handläggare är i total avsaknad av kunskaper om de fysiska förutsättningar som gäller för geokonstruktioner av denna typ. I övrigt har länsstyrelsens i sina skäl endast angivit att kommunen enligt lagen har rätt att göra ett nytt likadant föreläggande trots tidigare avslag i mark- och miljödomstolen samt att länsstyrelsen anser att åtgärden, i strid med den uppfattning som domstolen har i sin tidigare dom, nu plötsligt ska anses som proportionerlig. – **LH** och **YH** har åberopat yttrande daterat 2017-11-09, vilket de gett in till Sotenäs kommun inför beslutet om föreläggande, mark- och miljödomstolens dom i mål nr P 4509-16 samt enhetschefens vid Samhällsbyggnadsförvaltningen i Sotenäs

kommun tjänsteutlåtande daterat 2017-11-26 inför byggnadsnämndens beslut om det nu överklagade föreläggandet.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har tagit del av handlingarna i målet och därmed även byggnadsnämndens beslut av den 25 februari 2016, BN § 6, om föreläggande avseende återställande av mur på fastigheten XX.

Domstolen kan inledningsvis konstatera att det av byggnadsnämnden den 7 december 2017, § 168, beslutade föreläggandet har en annan utformning än det föreläggande som byggnadsnämnden beslutade om den 25 februari 2016 och som senare upphävdes av mark- och miljödomstolen. I enlighet med vad länsstyrelsen angett, utgör det förhållandet att mark- och miljödomstolen genom lagakraftvunnen dom upphävt byggnadsnämndens beslut av den 25 februari 2016 inget hinder mot att byggnadsnämnden, som också skett, beslutar om ett nytt rättelseföreläggande avseende ifrågavarande slänt och stödmur.

Mark- och miljödomstolen anser vidare att det, även med beaktande av vad LH och YH anfört och åberopat, inte heller i övrigt har framkommit skäl för att göra en annan bedömning än den länsstyrelsen har gjort i det nu överklagade beslutet. LH och YH överklagande ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD- 02)

Överklagande senast den 17 februari 2020.

Bodil Svensson

Hans Ringstedt

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bodil Svensson, ordförande, och tekniska rådet Hans Ringstedt.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.